

«Μείνε εκεί που είσαι και μετά φύγε», του John Boyne, εκδ. Ψυχογιός

- [Πάνος Τουρλής](#)
- [10/09/2020](#)

Ο Άλφι ζει με τους γονείς του στο Λονδίνο μια όμορφη και γλυκιά ρουτίνα ώσπου ξεσπά ο Α΄ Παγκόσμιος πόλεμος και ο πατέρας του κατατάσσεται εθελοντής. Αυτό θα είναι η αρχή μιας σειράς από δύσκολες μέρες για την οικογένεια του παιδιού που, από τη μια στιγμή στην άλλη, μεγαλώνει μέσα στην απόλυτη ένδεια, με τη μητέρα του να κάνει πολλές δουλειές ταυτόχρονα για ένα πιάτο φαγητό παραπάνω. Ο Άλφι διαπιστώνει πως ο πατέρας του σταμάτησε να τους γράφει κι η μητέρα του του αποκαλύπτει πως είναι σε μυστική αποστολή. Τότε γιατί, από συγκυρία, ανακάλυψε πως νοσηλεύεται στο Λονδίνο; Τι συνέβη στον άνθρωπο που τον μεγάλωσε και τον αγαπά πιο πάνω από τον εαυτό του; Θα μάθει την αλήθεια ο Άλφι; Τι σχέδιο καταστρώνει και πώς θα καταφέρει να το υλοποιήσει; Ως πού μπορεί να φτάσει κάποιον η αγάπη;

Βιβλίο **Μείνε εκεί που είσαι και μετά φύγε**

Τίτλος πρωτοτύπου ***Stay where you are and then leave***

Συγγραφέας **John Boyne**

Μεταφραστής **Πετρούλα Γαβριηλίδου**

Κατηγορία **Εφηβικό μυθιστόρημα / Κοινωνικό μυθιστόρημα**

Εκδότης **Ψυχογιός**

Συντάκτης: **Πάνος Τουρλής**

Ο συγγραφέας μπαίνει στην ψυχολογία ενός παιδιού που αγωνίζεται να καταλάβει τον κόσμο γύρω του, έναν κόσμο που αλλάζει γρήγορα και άρδην. Παρατηρήσεις, απορίες, συναισθήματα, όλα πηγάζουν από ένα παιδικό κεφαλάκι που έχει όμως αίσθηση του θάρρους, του χρέους και του καθήκοντος, καθώς και χιούμορ. Ο μικρόκοσμος της γειτονιάς, με την πληθώρα των χαρακτήρων, δίνει την αφορμή στον Άλφι να περιγράψει με οξυδέρκεια και παρατηρητικότητα τα πάντα, με μια γραφή που έδωσε ζωντάνια και πνοή στους «χάρτινους» ήρωες, φέρνοντάς τους δίπλα μου και κάνοντάς με αναπόσπαστο μέλος τους. Ο επαναστάτης, η μονόχνοτη, η νοικοκυρά, ο Εβραίος καταστηματούχος από την Πράγα, ο αντιρρησίας συνείδησης με το συγκλονιστικό του πιστεύω («Δεν ήρθα σε αυτήν τη γη για να δολοφονώ τους συνανθρώπους μου... Αν βγω τώρα στον δρόμο και χτυπήσω κάποιον... θα με βάλουν φυλακή... Αλλά επειδή δεν πήγα στη Γαλλία να κάνω ακριβώς αυτό το πράγμα, με βάζουν πάλι στη φυλακή. Πού είναι η δικαιοσύνη, μου λες; Πού είναι η λογική;», σελ. 170) και άλλοι έχουν τα προβλήματα της δικής τους καθημερινότητας, γίνονται ένα όταν το καλεί η ανάγκη, δεν παύουν όμως να προστατεύουν και τα ατομικά τους συμφέροντα.

Οι χαριτωμένες, καθημερινές μικροπαρεξηγήσεις, τα διακριτικά φλερτ, η ανάγκη για εξωτερικές δουλειές (κήπος, τζάμια) όταν φτάνουν νέοι γείτονες ή περνάνε άγνωστα πρόσωπα που έφεραν γέλια και συγκίνηση ενώ σταδιακά οδηγήθηκα σε σοβαρότερα γεγονότα, όπως τις κοσμοϊστορικές μεταβολές του πολέμου: «Αυτό ήταν το θέμα με τον πόλεμο... τα έκανε όλα πολύ μπερδεμένα» (σελ. 54). Οι όμορφες και αθώες στιγμές, με τα παιδικά όνειρα, το κρέας στο πιάτο, το «σοβαρό» δίλημμα ανάμεσα σε καραμέλες ή γλυκόριζα, με τον γαλατά, τον λούστρο και τον καρβουνιάρη ακόμη σε πρώτη ζήτηση, παραδίνονται αμαχητί στη λαίλαπα του πολέμου, κατά τη διάρκεια του οποίου η γειτονιά αδειάζει σχεδόν από άντρες, που πάνε «σε κάτι που λεγόταν “Το Μέτωπο”» (σελ. 37). Οι χαρακτήρες είναι ολοκληρωμένοι, ευμετάβλητοι σε νέα γεγονότα και καταστάσεις, βάζουν το λιθαράκι τους στην ιστορία, αλλάζουν, δένουν αρμονικά σ' ένα αρραγές σύνολο. Ταυτόχρονα, οι τίτλοι των κεφαλαίων είναι τίτλοι τραγουδιών που ήταν γνωστά στην Αγγλία κατά τη διάρκεια του Α΄ Παγκοσμίου πολέμου κι έτσι στήνεται ένα ανατριχιαστικό soundtrack που με έβαλε αμέσως στο κλίμα και την ατμόσφαιρα της εποχής.

Θαύμασα τη δύναμη του Άλφι, την αυταπάρνησή του, την πρόωρη ενηλικίωσή του. Η μητέρα του, αρχικά με πίεση, τον καταφέρνει να σταθεί στα δικά του πόδια, να φροντίζει τον εαυτό του και να διαβάξει, χωρίς να ξέρει πως ο γιος της «δανείστηκε» ένα κασελάκι λούστρου και μεταβαίνει στον σταθμό Κινγκς Κρος για να καθαρίζει παπούτσια. Και πώς μεταμορφώνεται όταν ανακαλύπτει πού βρίσκεται πραγματικά ο πατέρας του! Η προσωπικότητά του, χωρίς να χάνει τη φρεσκάδα και την αθωότητα της ηλικίας του, εμπλουτίζεται με νέες εμπειρίες, δοκιμάζεται σε νέες «αποστολές» κι ο Άλφι μαθαίνει, μέσα από μια σειρά εκπλήξεων και ανατροπών, σημαντικές έννοιες όπως εμπιστοσύνη, θάρρος, αγάπη, γενναιότητα, φιλία, ευθύνη. Όλα αυτά μάλιστα περνάνε μπροστά από τα μάτια των μικρών αναγνωστών μέσα από δυνατά και έντονα στιγμιότυπα, ρεαλιστικά δοσμένα και έξυπνα σκηνοθετημένα. Λόγια απλά, που προέρχονται από το μυαλό ενός παιδιού, κι όμως ένιωσα πως τα ξεστομίζει ενήλικος. Κι όλα αυτά κατά τη διάρκεια ενός πολέμου «που θα έχει τελειώσει μέχρι τα Χριστούγεννα». Ναι, μόνο που δεν είπαν τα Χριστούγεννα ποιου έτους.

Ο συγγραφέας αγωνίζεται να δείξει σωστά και μετρημένα πώς επηρεάζει ένας πόλεμος την ψυχοσύνθεση μικρών και μεγάλων, κρατώντας μια ισορροπία ανάμεσα στην ελαφράδα ενός έξυπνου χιούμορ και την ένταση από όσα αντικρίζουν οι στρατιώτες στο μέτωπο, με ανυπολόγιστες για το σώμα και το μυαλό τους συνέπειες. «Μείνε εκεί που είσαι και μετά φύγε» είναι οι εντολές των ανωτέρων όταν βγαίνουν από τα χαρακώματα ένας ένας, μια φράση εφιαλτική που επαναλαμβάνεται μηχανικά μέσα στην περιδίνηση ενός τραυματισμένου νου. Από την άλλη, έχουμε κι

όσους δεν πολέμησαν είτε από δειλία (όσο ήταν εθελοντικό) είτε γιατί προτίμησαν να «κρυφτούν» πίσω από σπουδαίες θέσεις εργασίας στην κοινωνία τους. Αυτοί γίνονται στόχοι κυρίως γυναικών που τους συναντούν στον δρόμο και τους καρφώνουν ένα λευκό φτερό στα ρούχα, χωρίς να τους που ούτε μία κουβέντα, ως σημάδι δειλίας. Δεν τις νοιάζει ο λόγος, αρκεί που δεν πολέμησες και τώρα είσαι ανάμεσά τους. Κι αυτή η περιφρόνηση πονάει όσους έχουν ακόμη ενσυναίσθηση και ντροπή. Ένα λευκό φτερό, χωρίς άλλη κουβέντα!

Το «Μείνε εκεί που είσαι και μετά φύγε» είναι ένα δυνατό, τρυφερό και ταυτόχρονα χιουμοριστικό μυθιστόρημα που δείχνει τις ανυπολόγιστες καταστροφές που επιφέρει ένας πόλεμος σε μια οικογένεια ειδικότερα και σε μια κοινωνία γενικότερα. Γέλιο και δάκρυ συντροφεύουν την ανάγνωση του βιβλίου, μέσα από το οποίο ξεπηδάνε αληθινοί και ολοκληρωμένοι χαρακτήρες που συντροφεύουν ένα παιδί στην πρόωγη ενηλικίωσή του. Είναι ένα κείμενο για μικρούς αλλά και για μεγάλους, γεμάτο νοήματα, εκπλήξεις και έναν σφιχτοδεμένο ιστό πλοκής που με ενθουσίασε και με συγκίνησε.